

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

ROMAÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/63/2/2015

EMLÉKEZTETŐ
2015. MÁJUS 11. 11:00

Helyszín: 9021 Győr, Szent István út 10/A

Időpont: 2015. május 11. 11:00

Tárgy: Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Langerné Victor Katalin, társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár, a Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke köszöntötte a résztvevőket. Jelezte, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport történetében nem volt példa még kihelyezett, vidéki ülésre. Hangsúlyozta, hogy a romák helyzetének javítása érdekében a legfontosabb partnerek a roma civil szervezetek. Megköszönte a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesületnek a vendéglátást.

Jakus László, a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd megköszönte **Langerné Victor Katalinnak**, hogy a kihelyezett ülés helyszínéül Győrt választotta. Elmondta, hogy 2015-ben 10 éves a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület.

Langerné Victor Katalin tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az előző ülésen megegyezés született egy javaslatokat is tartalmazó dokumentum elkészítéséről. Ebben összefoglalásra kerül, hogy milyen emberi jogokat érintő előrelépések történtek az elmúlt időszakban, milyen további kihívások állnak fenn, ezeket hogyan lehetne orvosolni. Jelezte, hogy egyelőre az egészségügy területéről érkezett csak vélemény a dokumentummal kapcsolatban, ezért megkérte **Dr. Tomcsikné Kiss Mariannát**, hogy ismertesse a szaktárca álláspontját.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Népegészségügyi Főosztályának képviselőjében elmondta, hogy az észrevételek összeállításánál az élethez való jogot, valamint az egészségügyi ellátáshoz való jogot vették alapul. Az élethez való jog tekintetében kiinduló pontja az Alaptörvény II., valamint a XVI. Cikke, az egészségügyi törvény vonatkozó passzusai, valamint a magzatvédelmi törvény.. Az intézkedések tekintetében külön kiemelte a leendő anyák felkészítését, a várandósság végigkísérését, a gyermeket váró nők tájékoztatását magzat egészséges fejlődése érdekében szükséges életmódról, a szülésre, szoptatásra, csecsemő- és gyermekgondozásra való felkészülésről, továbbá a magzat egészséges fejlődését ellenőrző és a gyermeket váró nő egészségvédelmét biztosító szűrővizsgálatokat.

Az egészségügyi ellátáshoz való jog kapcsán a 2012. november 1-jei hatállyal létrehozott Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központot, amely fő feladata és célja a jogvédelmi képviselői hálózat működtetése által biztosított hatékony és eredményes jogvédelem a betegek, ellátottak és gyermekek számára. Továbbá bemutatásra kerültek a jogszabályi előrelépések, a hazai, illetve nemzetközi forrásból megvalósított projektek, például a TÁMOP 6.1.4, az Egészségfejlesztési Irodák hálózata, a Svájci-Magyar Együttműködési program stb.

Langerné Victor Katalin megköszönte az Egészségügyért Felelős Államtitkárság tájékoztatását. Jelezte, hogy amennyiben felsővezetői jóváhagyással bír az anyag, akkor ki lesz küldve a Tematikus Munkacsoport tagjainak.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna hangsúlyozta, hogy az *egészség ügye* nem kizárólag az *egészségügy ügye* és felelőssége.. Az általuk megküldött anyag utóbbira tér ki.

Langerné Victor Katalin egyetértett **Dr. Tomcsikné Kiss Mariannával**. Megkérdezte, hogy van-e a jelenlévőknek javaslata, észrevétele, különös tekintettel a dokumentum 14. pontjára. Elmondta, hogy a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárságon működik a telep rehabilitációs és a telep felszámolási program, amelyekkel ki is fogják egészíteni majd a dokumentumot. Ezek az elmúlt évek legkomplexebb programjai közé tartoznak, mivel szemléletváltásra volt szükség, hogy ne csak telep felszámolás legyen, hanem a közösségek egybetartása is megvalósuljon.

Jakus László jelezte, hogy a hasonló programok végén nem készül módszertani összefoglalás, pedig a jógyakorlatok megosztása fontos lenne, mert így sokszor lehet, hogy egy-egy helyen kevesebb forrásból meg tudnák valósítani civil szervezetek is ezeket a programokat. A Czinka Panna Roma Kulturális Egyesületnek is volt egy telep rehabilitációs programja, amelynek gyakorlatát akár máshol is, kis anyagi ráfordítással lehetne alkalmazni. A Győrsági telepre vezető utat lemurváztatta az Egyesület, valamint hozzájárult a közvilágítás kiépítéséhez is. Ezek után az ott élők úgy érezték, hogy össze vannak kötve a faluval. Ebből is látszik, hogy nem csupán az anyagi forrásokon múlik a programok megvalósíthatósága.

Jónás Csilla, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Területi Felzárkózási Ügyek Főosztályának képviselőjében megköszönte az észrevételt. Jelezte, hogy a Türr István Képző és Kutató Intézet (a továbbiakban: TKKI) segítségével már készül egy honlap, amelyre minden telep programmal foglalkozó település feltölti a jógyakorlatokat. Ezen kívül az Államtitkárság rendszeresen tart workshopokat is, amelyeken a programok végrehajtói osztják meg tapasztalataikat.

Langerné Victor Katalin hangsúlyozta, hogy jelentős előrelépés az, hogy egyáltalán van miről jógyakorlatokat összegyűjteni. Kérte, hogy az említett workshopokra a jövőben kerüljenek meghívásra a Tematikus Munkacsoport tagjai is. Jelezte ugyanakkor, hogy mivel minden település más, nehéz a jógyakorlat fogalmát meghatározni. Várhatóan júniusra készül el a jógyakorlatokat bemutató honlap. Javasolta továbbá, hogy a Tematikus Munkacsoport által készített dokumentum tartalmazzon példaértékű gyakorlatokat, illetve érdemes lehet képeket is csatolni hozzá.

Kozma Blanka a Közéleti Roma Nők Egyesületének elnöke hangsúlyozta, hogy a lakhatási kérdéseknek nem szabad kimerülni a telep felszámolási és a telep rehabilitációs programokban. Városokban, fővárosban is élnek nehéz helyzetben élő romák. Kiemelte, hogy

nemcsak új lakás építésére, új lakás vásárlására kellene támogatást biztosítani, hanem akár használt lakás vásárlására is. A visszaélések kiküszöbölése érdekében a helyi önkormányzatoknak, civil szervezeteknek egyetértési jogot lenne szükséges biztosítani. Jelezte továbbá, hogy a belvárosban olyan mértékben megdrágultak az ingatlanok, hogy a középosztálybeliek sem tudnak ott lakást venni. Többen a belvárosban nőnek fel, ezért nem lehet elvárni tőlük, hogy költözzenek el vidékre. Ebben a tekintetben fontos lenne, hogy elinduljon valamilyen kormányzati gondolkodás. Hangsúlyozta továbbá, hogy az EU-s forrásokból történő város rehabilitációs programok hosszú távú hatásait is meg kell vizsgálni, mert például ez Budapesten a Ferencvárosban egyet jelentett a romák kitelepítésével. Jelezte, hogy a civil szervezeteket be lehetne vonni a programok felügyeletébe és így elkerülhető lenne a roma lakosság kitelepítése.

Langerné Victor Katalin megköszönte az észrevételeket. Jelezte, hogy írásban is szívesen fogad javaslatokat.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna jelezte, hogy a Kopp Mária Stratégiához kapcsolódóan a Pszichiátriai Szakmai Kollégium Tanácsadó Testülete által kidolgozásra került a megvalósult jó gyakorlatok, programok un. 5 csillagos értékelési rendszere:

* Hazai és/vagy nemzetközi kutatási, ill. tapasztalati evidenciákra épül;

** Ezekre alapozottan megvalósult a hazai pilot program;

*** A hazai pilot program eredményessége eléri, közelíti az evidencia-alapú hazai/nemzetközi jó gyakorlatét;

**** A hazai disszemináció sikeres volt (hány program, hány EU-s régióban valósult meg?);

***** A hazai disszeminált programok eredményeit mérték, ezek közelítik a pilot program eredményességét.

Felajánlotta, hogy továbbítja ennek alapelveit, mert a készülő honlapon is lehetne így kategorizálni a megjelenő jógyakorlatokat.

Dr. Fórika László, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében elmondta, hogy egy munkacsoport dolgozott a miskolci kilakoltatási ügyön. Az ügy ombudsmani jelentésének tervezete elkészült, ha Dr. Székely László jóváhagyja a jelentést, akkor megküldi a Tematikus Munkacsoport tagjainak.

Jakus László jelezte, hogy a lakhatással kapcsolatos álláspontját írásban küldi meg. Témaként felvetette a következő ülésre a roma civil szervezetek helyzetét. Nem kapnak támogatásokat, pályázatokból tudják fenntartani magukat, pedig megvan bennük a segíteni akarás, továbbá a stratégiai dokumentumokban ki van emelve, hogy a megvalósítás tekintetében számítanak a roma civil szervezetekre. Példaként említette, hogy a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület is sok EU-s pályázatot valósított meg, de nagyon nagy összegeket kellett áldoznia irodabérlésre, mert a roma szervezetek számára nem szívesen ajánlanak fel ingyenesen irodát. Szükséges lenne megerősíteni a roma civil szervezeteket, akár képzések tartásával, például abban a tekintetben, hogy hogyan kell pályázatot írni. A Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület 31 civil szervezet képzését vállalta 2010-2012 között ilyen képességekre. De például a kihasználatlan önkormányzati ingatlanokat is fel lehetne ajánlani irodaként.

Langerné Victor Katalin megköszönte a témajavaslatot, de jelezte, hogy végig kell gondolni ezt a kérdést abból a szempontból, hogy ne legyenek diszkriminatívak az ilyen jellegű intézkedések. Fontosnak tartja továbbá, hogy ennek ne legyen az az eredménye, hogy megélhetési roma civil szervezeteket kezdenek el létrehozni. Ugyanakkor jónak tartotta a

témajavaslatot, mert vannak olyan szempontok, amelyek tekintetében lehet, hogy jobban kell támogatni egy roma civil szervezetet.

Kozma Blanka gratulált a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesületnek, hogy a szervezet fennállásának 10. évfordulóját meg tudja ünnepelni. Jelezte, hogy a Közéleti Roma Nők Egyesülete 2015-ben ünnepli az alapításának 20. évfordulóját, de minden pályázatát elutasították, így nem tud hasonló rendezvényt tartani. A Tematikus Munkacsoport készülő dokumentumával kapcsolatban megjegyezte, hogy csupán az 5/a pontban jelennek meg a nemzetiségi önkormányzatok, és kétszer megjelenik az ORÖ támogatása is. Hangsúlyozta, hogy az ORÖ támogatása nem jelenti a helyi roma önkormányzatok támogatását. Ezen kívül a roma civil szervezetek is egyszer-egyszer jelennek meg az anyagban. A diszkrimináció és a bűnmegelőzés tekintetében a Közéleti Roma Nők Egyesülete igyekezett sok pozitív eredményt elérni, de az anyagban nem vetődik fel a civil szervezetek szerepvállalása ebben a tekintetben. Megjegyezte **Kozma Blanka**, hogy a jogsegély szolgálatok, valamint a jogvédő irodák is el lettek törölve támogatás hiányában. Hangsúlyozta továbbá, hogy a megelőzési kérdéseknél nem szerepel a prostitúció kérdésköre, pedig egyre nagyobb problémát okoz a roma nők prostitúcióra kényszerítése. Problémát okoz, hogy a kisebb civil szervezetek számára, hogy nincsenek olyan pályázati lehetőségek, amelyek ehhez a témához kapcsolódnak.

Langerné Victor Katalin tájékoztatta a Tematikus Munkacsoport tagjait, hogy a témánál maguk az emberi jogok kerültek felsorolásra. A civil szervezetek azért nem lettek megemlítve, mert nem rájuk vonatkozik az adott pont, de ez nem jelenti azt, hogy a megvalósításban nem számítanak rájuk. Ezen kívül a dokumentumban is számít a civil szervezetek észrevételeire abból a szempontból, hogy hogyan járulnak hozzá az adott emberi jog érvényesítéséhez.

Makai Istvánné a Roma Nővédelmi Közhasznú Szervezet elnöke hangsúlyozta, hogy az egészségügy területén soha nem látott problémák jelentkeznek a roma nők esetében. Az orvos-beteg kapcsolat tekintetében kiemelte az orvosok előítéleteit a roma nőkkel szemben. Az orvosok nem megfelelően kommunikálnak velük, nem kapnak megfelelő tájékoztatást. Ezen kívül a nem megfelelő higiéniai állapotban lévő roma nők nem kapnak ellátást, trágár szavakkal illetik őket. A foglalkoztatás területén szintén hangsúlyozta, hogy a roma nők munkanélküliek, mert nincs képzettségük. Éppen ezért képzéseket kellene indítani a részükre, segíteni kellene, hogy vállalkozóvá válhassanak. A Roma Nővédelmi Közhasznú Szervezet tartott egy egyéves képzést roma nők számára, amely keretében általános vállalkozói ismereteket adtak át számukra, végül pedig OKJ-s bizonyítványt szereztek. Ennek segítségével ideiglenesen el tudtak helyezkedni. A lakhatás tekintetében kiemelte, hogy építkezni kell, mert így a foglalkoztatási kérdések is megoldódnának, és a romák lakhatási körülményei is javulnának. Jelezte továbbá **Makai Istvánné**, hogy az említett problémákat írásban kifejti. A Roma Nővédelmi Közhasznú Szervezet 16 éve működik és a nehéz helyzetben élő romákon segít.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna jelezte, hogy ismerik az említett problémát, ezért már elindult egy interkulturális képzés az orvosi egyetemen. Ezen kívül a korábban említett svájci program egyik pontja a segéd egészségőrök képzése. Továbbá az OBDK-nál is lehet eljárást kezdeményezni, ha az említett problémák felmerülnek.

Dr. Fórika László megkérdezte, hogy a dokumentum vázlatának 5/a pontjában a stratégiai beavatkozás területénél miért esetlegesen szerepelnek a különböző felekezetek által

fenntartott roma szakkollégiumok. Jelezte, hogy itt tágabb kört is meg lehetne célozni, mert például a Közoktatási Információs Rendszerben található nyilvántartás arról, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek hogyan oszlanak meg a különböző oktatási intézményekben. Továbbá 6. pont, a véleménynyilvánítás szabadsága kapcsán nincsen kifejtve, hogy pontosan mire gondolt az anyag készítője.

Langerné Victor Katalin tájékoztatta a résztvevőket, hogy az Államtitkárság csak egy tematikát készített elő, a dokumentumot tartalommal a Tematikus Munkacsoport fogja feltölteni. Jelezte, hogy az **Dr. Fórika László** által említett témák helytállóak lehetnek.

Dr. Fórika László megkérdezte továbbá, hogy a dokumentumban az egyes pontokat lehet-e tovább bontani, vagy esetleg a megadott témákhoz, aki amelyikhez hozzá tud tenni, azt küldjék-e meg.

Langerné Victor Katalin jelezte, hogy a tagok miután átnézik a tematikát, megküldenek majd javaslatokat, anyagokat, hogy az egyes alpontokat hogyan lehetne tartalommal feltölteni, milyen témákat érdemes kiemelni azon a ponton.

Dr. Fórika László kiemelte, hogy a dokumentum 10., 11., 13. pontjaiban szó esik az egyenlő bánásmódról szóló törvényről, feltételezhetően annak kormányrendeleti szintű továbbszabályozásáról. Azonban ennek részleteiről nincs információja a Tematikus Munkacsoportnak, éppen ezért nem is fog tudni hozzászólni ehhez a ponthoz. Megkérdezte **Langerné Victor Katalint**, hogy jelenleg hol tart az ezzel kapcsolatos munka.

Langerné Victor Katalin válaszában elmondta, hogy az Államtitkárság is részt vesz a dokumentum tartalommal való feltöltésében. A kormányrendelettel kapcsolatban tájékoztatta **Dr. Fórika Lászlót**, hogy túljutott már a belső egyeztetésen. Ennek előkészítésekor két dolgot ígértek. Az egyik, hogy a vallási és nemzetiségi oktatásba való bevonás módja átláthatóbb lesz, valamint a pedagógiai munka iránti szakmai elvárások szigorúbbak, egyértelműbbek lesznek. Ezek nem egyszerű kérdések, ezért kisebb módosításra volt szükség, de folyamatos a munka ebben a tekintetben.

Kozma Blanka hangsúlyozta, hogy a szakképzett romáknak és roma nőknek is nehéz elhelyezkedni. Meglátása szerint a kormányzati politikában visszaszorult ennek a kérdésnek a kezelése. Az elmúlt négy évben voltak programok, de az utóbbi időben nem lehet ezekről hallani. Kezdeti lépésként a probléma megoldásához jó lenne, ha akár a közmunka program, vagy gyakornoki programok révén lehetne munkát adni a szakképzett roma nőknek. Példaként említette, hogy amíg egy munkatárs, romareferens szülési szabadságra megy, addig lehetne egy roma nőt foglalkoztatni, azért, hogy tanuljon, tapasztalatot szerezzen.

Langerné Victor Katalin elmondta, hogy voltak visszasságok a célzott roma programokban, de jó példákról is be lehet számolni. Jelenleg is futnak különböző ösztöndíjprogramok. Kiemelte a Nő az esély programot, amely nehezen indult, de sikerült eredményeket elérni. Az eredeti koncepció értelmében nem csak oktatásra került sor, hanem célzott foglalkoztatásra is. Kb. 300 roma nő már el is kezdett dolgozni, akiknek a munkavégzésével nagyon meg vannak elégedve. Ezen kívül 500 munkáltatói igény van benyújtva a programban résztvevő nők foglalkoztatására. Készült egy film is a programról. Különösen szociális területen van munkaerőhiány Magyarországon, ezért a roma nők foglalkoztatásának lehetőségeiről tárgyalás is folyt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság vezetésével, ahonnan ígéretet kaptak, hogy a program folytatásában alkalmazni fogják a roma nőket. Jelezte továbbá, hogy

a következő program gördülékenyebben fog lezajlani. Hangsúlyozta, hogy a résztvevőknél nem nagyobb a lemorzsolódás, mint más programoknál. Tájékoztatta továbbá a jelenlévőket, hogy a romagov.hu oldalra mindig felkerülnek a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia végrehajtásáról szóló jelentések.

Dr. Szebeni Andrea a Belügyminisztérium Civilkapcsolati és Ügyfélszolgálati Osztályának képviselőjében elmondta, hogy a rendészeti programot 100 roma fiatal számára hirdették meg. 81 fiatalnál végezték el az alkalmassági vizsgálatot és 31 főt találtak alkalmasnak. Több mint a fele jelenleg is a rendőrség kötelékében dolgozik. Jelezte továbbá, 2013-ban végeztek egy felmérést a nemzetiségekhez tartozó kollégák körében. Ennek eredményéből az derült ki, hogy pozitív diszkriminációban részesültek, amikor felvették őket, de a későbbiek során külön kérték, hogy ugyan abban az elbánásban részesüljenek, mint a többiek.

Kozma Blanka hangsúlyozta, hogy az azonos végzettségűek között a romák hátrányban vannak, mert nincs akkora kapcsolati tőkéjük, nincs akkora tapasztalatuk, mert az átlagos társadalmi kommunikáció, kultúra a nem romákra van szabva. A romaintegrációs politika egyik szintje az, amikor a nem roma származásúak próbálnak segíteni a romáknak, a második pedig az, amikor már roma származásúak is el tudnak helyezkedni a szakmájukban, de nem úgy tekintenek rájuk, mint romákra. A romapolitika területén lenne fontos, hogy alkalmazzanak romákat is, mert lehetnek olyan meglátásaik, tapasztalataik, mint a nem roma származásúaknak. Korábban nem volt szempont a nagyobb civil szervezeteknél sem, hogy felvegyenek roma származású munkatársakat. Hangsúlyozta, hogy a romák esetében is tapasztalható az üvegplafon elmélet, mert hiába tanulnak, szereznek képesítést, akkor sem fognak tudni elhelyezkedni a szakmájuknak megfelelően, valamint magasabb pozíciókban. Kiemelte, hogy az értelmiségi romák számára szükséges lenne egy olyan lakhatási program, amelyben támogatást nyújtanak használt lakás vásárlásához, valamint a munka területén is stabilitást kellene nyújtani, például közmunkával, vagy gyakornoki programokkal.

Langerné Victor Katalin a romareferens témája kapcsán hangsúlyozta, hogy, amikor közvetítő szerepe van a munkában, akkor valóban fontos, hogy roma származású legyen az illető. Ugyanakkor más területeken is fontos, hogy a tudásuk miatt kerüljenek be romák, nem a származásuk következtében.

Dr. Fórika László visszautalt a Belügyminisztérium programjára, amelyben 31 fő volt egészségileg alkalmas, és több mint a fele dolgozik jelenleg is. Ez egyik oldalról siker, másik oldalról viszont kudarcként. Minden esélyegyenlőségi intézkedésnél fel kell tenni a kérdést, hogy ez sikerként könyvelhető-e el, vagy kudarcként. Ami jól működik a programban, azt továbbra is folytatni kell, ami pedig nem, azt ki kell javítani.

Dr. Szebeni Andrea tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az egészségi vizsgálatban szerepel a kifogástalan élet vizsgálata is, és ezért voltak csak 31-en alkalmasak a szolgálatra. Ez a vizsgálat kiterjed a rokonságra is.

Makai Istvánné hangsúlyozta, hogy minden esetben a feltételeket kell megteremteni. Az esélyegyenlőség kapcsán kiemelte, hogy a roma nők a nem roma származásúakhoz képest 40-50%-al le vannak maradva az oktatás, a lakhatás területén és minden más területen. Fontos lenne ennek a megoldásán gondolkodni.

Langerné Victor Katalin jelezte, hogy a Belügyminisztérium programját inkább sikerként kell elkönyvelni, mert felvállalta, hogy olyan programot visz véghez, amit előtte senki. Jelezte, hogy jó lenne a programban résztvevő fiatalok véleményét is meghallgatni.

Dr. Szebeni Andrea elmondta, hogy 11 éve szervez a Belügyminisztérium roma pályaorientációs tábort, azonban az utóbbi időben a minimum 50 fős létszám nem jött össze. Ezért idén nem csupán romák, hanem hátrányos helyzetűek számára hirdették meg a tábort. Minden évben visszahívják a korábbi résztvevőket, hogy mondják el, milyen pozitívumokat tapasztaltak, azonban nem szívesen vállalják ezt.

Langerné Victor Katalin jelezte, hogy a Tematikus Munkacsoport szívesen segít a program reklámozásában.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna jelezte, hogy az egészségügyi képzésben résztvevő roma fiatalok egy része nem megy vissza dolgozni a szülőhelyére, végzés után más irányba indul el, nem csökkentve a hátrányos helyzetű területeken az egészségügyi dolgozói HR hiányt.

Langerné Victor Katalin hangsúlyozta, hogy a születési hely nem predesztinálja azt, hogy ott is fog dolgozni az illető. Más úton is segítségére lehet a társadalomnak. Ez egy össztársadalmi kérdés, azt lenne szükséges elérni, hogy a máshol születettek is menjenek dolgozni a hátrányos helyzetű területekre.

Dr. Tomcsikné Kiss Marianna egyetértett **Langerné Victor Katalinnal**, csak jelezni szeretne volna, hogy egy ilyen tendencia is megfigyelhető.

Dr. Fórika László hangsúlyozta, hogy a Belügyminisztérium programját jó kezdeményezésnek tartja, csak jelezni akarta, hogy egyelőre az eredményessége nem megfelelő szinten van. Arra szeretett volna rávilágítani, hogy minden esélyegyenlőségi intézkedést mérlegre kell tenni.

Makai Istvánné jelezte, hogy szívesen részt venne a Roma Nővédelmi Közhasznú Szervezet a Nő az esély programban, amennyiben lesz folytatása, vagy szabad helyek rendelkezésre állnak.

Langerné Victor Katalin válaszában elmondta, hogy a pályázat már lezárult, további 200 főnyi igény jelentkezett a munkáltatók részéről. A program folytatódni fog és várhatóan két része lesz. A nagy foglalkoztatók több főt tudnak felvenni, míg önkormányzatok, civil szervezetek egy-egy roma nőt tudnak alkalmazni. Szükség lesz majd olyan szervezetekre, akik tudnak ajánlani roma nőket a programban való részvételre.

Jakus László hangsúlyozta, hogy nagyon jók az említett programok, ugyanakkor ezt a kérdést rendszerben kell kezelni, mert önmagukban elhalnak. A Tematikus Munkacsoport dokumentumának is kellene tükröznie majd. Éppen ezért nem célszerű a meglévő pontokat tovább bontani. A 13. és a 14. pontokkal kapcsolatban jelezte, hogy a szociális szövetkezeteket érdemes lenne beemlíteni, mint potenciális foglalkoztatókat, de írásban részletesen kifejti majd a javaslatát. Az elnéptelenedő falvak esetében kiemelte, hogy nem feltétlenül szükséges építeni, mivel a meglévő erőforrások felhasználásával is lehetne eredményeket elérni. Számba kellene venni, hogy mi áll rendelkezésre. Ezért tartja fontosnak a jógyakorlatok megosztását is.

Langerné Victor Katalin hangsúlyozta, hogy a készülő dokumentum fontos lesz, és nem csupán leíró jellegű lesz, hanem javaslatokat is meg fog fogalmazni.

Jónás Csilla javasolta, hogy a dokumentummal kapcsolatos visszajelzés határideje 2015. május 29. 14:00 legyen.

Jakus László kérte, hogy amennyiben az első verziója elkészül a dokumentumnak, az kiküldésre kerüljön a Tematikus Munkacsoport tagjainak, mert ötleteket adhat a további javaslattételhez.

Langerné Victor Katalin további hozzászólás hiányában berekesztette az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Princz Viktória, szakreferens

Látta: dr. Bielik Réka, titkárságvezető

Jóváhagyta: Langerné Victor Katalin, társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár